

9. Aktivismien teorit, työkalut ja tulevaisuudet / Theories, Tools and Futures of Activisms

Re-thinking queer and feminist activism in time of anti-LGBT mobilization

Katja Kahlina, University of Helsinki

In the past couple of years in Europe there has been an increasing mobilisation directed towards diverting, forestalling, and openly opposing movement towards greater gender, sexual, and trans* equality, operating on both national and trans-European levels (Kováts and Pöim, 2015; Kuhar and Paternotte, 2017). Anti-LGBT initiatives have been rather successful in mobilising hundreds of thousands of people in and through public activities such as protests, national referendums, and civil petitions, and have largely relied on the discursive strategy that combined the naturalising and essentialising discourses of gender, sex, and sexuality with the discourses of nationalism and Christianity. As some scholars have suggested, such rhetorical strategy successfully tapped into the larger social and economic crisis brought by the neo-liberal order, and have managed to reach out to people disempowered by the crisis through “common sense” claims and emotionally charged statements about the things that are familiar, relatable, and empowering, such as family, nation, and the notion of tradition (Grzebalska 2016; Kováts, 2017; Petö, 2015).

In this paper, I would like to reflect on the challenges that these ongoing anti-LGBT mobilisation poses for queer and feminist activism. I will do so by exploring and assessing the current responses to the anti-LGBT activism coming from the actors that promote gender and sexual inclusiveness. My analysis will be informed by the triangular notion of progressive practice based on inclusiveness, reflectivity, and prefiguration as proposed by Eschle and Maignashca (2014). At the same time, by drawing on Laclau’s and Mouffe’s call for the utilisation of populism in progressive politics, in my analysis I will also tackle the question of necessity and possibility of feminist populism.

Art, culture and queer activism: Case studies on conflicts with activism and visual culture

Marianne Niemelä

In my paper I would like to present my work and experiences on working, on the one hand, as a researcher on queer theory, as well as my experiences as a queer activist mainly in the cultural field, on the other. For my Aalto University master’s thesis *Queering the gallery: in search of counter-normative curatorial strategies* (2015), I considered exhibition making as a form of queer activism and what art events could learn from queer events. I have, before and after my research, been both taking part as well as organised queer events myself. Interesting was how and why my attitude towards research shifted noticeably depending if I was the researcher or the organiser in the event. What I considered the central problem between research on queer topics and queer activism was that too often researchers considered that their research was in itself activism or had too high hopes on that it would instigate activism as such. Whereas more often or not, it was the other way around. That is, researchers taking credit of the work done by activists. However, what I think underlines this, as well as the wider conflict between queer theory and practice, is that queer is constantly in the risk of being appropriated into the mainstream without its message and concerns coming along with it. So the wider question to me is that how to we at the same time bring forth this non-

normative criticism of society, but so that we do not dilute the message or allow it to be commercialised.

Creative Strategies of Action in Contemporary Russian Feminism

Inna Perheentupa, University of Turku

The contemporary feminist community in Russia has been formed in the 2010s in a situation, in which political opportunities are shrinking and the terrain of action has significantly been transformed with new restrictions that for example limit the possibilities to organize street demonstrations. This paper zooms into the strategies of action (Swidler 1986) of Russian feminist activists and the resources that allow contemporary strategies to be taken into use in the transforming field of activism. Since the feminists have very few economic resources at their disposal, they succeed when inventively making use of other resources such as creativity and media know-how.

This paper illuminates how contemporary feminists draw increasingly from artistic strategies of action such as visual art, performance art and theater. In addition, digital media plays a pivotal role enabling feminist activism in contemporary Russia, connecting activists not only to each other but also to the transnational feminist community. The main claim in this paper is that in the limited political opportunity structure and strongly mediated reality, feminist activism in fact becomes all about creating appearances. For example, staging demonstrations serves as an illuminating example of creating appearances, revealing how real and digital in fact often become blended in the context of Russian feminist activism, making digital life at times more real than the reality outside of it, like Gapova (2015, 30) has suggested having happened already in the context of Pussy Riot and its infamous Punk Prayer.

The paper is based on an ethnographic fieldwork conducted in 2015-2016 in St. Petersburg and Moscow during 3.5 months and consists of 42 interviews with Russian feminist activists.

Kohtaamisia teorian ja toiminnan risteyksissä

Pieta Hyvärinen, Tampereen yliopisto / Hitaiden akatemia

Posthumanismiin keskittyvä tutkijakurssi ulkomaisessa yliopistossa, vetäjänä iso nimi feministisen posthumanismin kentällä. Mukaansatempaavia luentoja ja kiinnostavien tutkimusprojektien esittelyä. Pitkän päivän päätteeksi majapaikassa sosiaalisen median verkostot tuovat viestin toiselta puolen maailmaa, ennalta tuntemattomalta. Tilanne alueella on paha, tukiverkostot hajonneet ja hukassa, apua on haettu kaukaakin mutta tuloksetta. "Enkö ole ihminen?" hän kysyy. "Jos olisin ihminen, eikö joku auttaisi minua". Hänenlaisiaan historiallisesti ulossulkeneen länsimaisen humanismin kritiikki ja luennoilla sen päälle taiten rakennettu posthumanistinen teoretisointi leijuvat ilmassa, mutta eivät käänny sanoiksi tabletin ruudulle. "Totta kai olet ihminen. Yritämme keksiä jotain."

Takaisin tutuissa ympyröissä, kun kesken hallituksenvastaisen mielenosoituksen tulee tieto vuoden parhaan sarjakuvablogin valinnasta. Tuttu voittaja on palkintonsa ansainnut: omaelämäkerrallisessa blogissa on silmiä hivelevät värit ja paljon yhteiskunnallista sisältöä. Viimeaikaiset keskustelut bloginpiirtäjän kanssa antroposeenin ja posthumanismin käsitteiden ympärillä on niin ikään ikuistettu osaksi sarjakuvaa. Sieltä ne taas rihmastoituvat keskusteluun jos toiseenkin vauhdilla, josta akateeminen julkaisija voi usein vain unelmoida -

vauhdilla, joka antaa toivoa kiihtyvällä tahdilla lämpenevässä, muovittuvassa, yksipuolistuvassa ja sulavassa maailmassa.

Tarkastelen esitelmässäni arkisissa teorian ja "aktivismin" risteämissä tapahtuvia kohtaamisia ja niistä avautuvia toiveikkaita ja toivomisen varaa jättäviä suuntia toiminnalle ja tulevaisuuksille. Mitä kohtaamisissa tapahtuu? Miten risteyksissä suunnistetaan? Millaiseksi akateemis-aktivistinen arki muotoutuu? Esitelmä perustuu henkilökohtaisiin ja jaettuihin kokemuksiin sekä moniin reflektoiiviin keskusteluihin sekä teorian että toiminnan kentillä.

Moniteräinen strategia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi aluekehityksessä

Leena Teräs

Lähestymistapani otsikon teemaan on kokemusperäinen ja konkreettinen. Kehitän toimintamallia, jossa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistetään tuloksellisesti aluekehityksessä ja uudistuvassa aluehallinnossa (maakunta- ja sote-uudistus).

Kehittämistyön pohjana on alueellisen naisten resurssikeskuksen toiminnan myötä saatu kokemus ja yhteistyömalli aluekehitysviranomaisten ja alueellisten aktivistiverkoston kanssa sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi aluekehityksessä. Toimintamallia on jatkokehitetty valtakunnallisessa, vapaamuotoisessa, temaattisessa verkostossa sekä viimeisen vuoden ajan valtakunnallisessa kehittämishankkeessa, joka jatkuu vielä parin vuoden ajan.

Toimintamalli etenee kolmella tasolla:

- 1) tietotaso;
- 2) taitotaso;
- 3) strategiataso.

Tietotaso tarkoittaa tiedollisen aineksen hallinnan kartoitusta ja tietoaineksen kerryttämistä. Taitotaso tarkoittaa käytännön osaamisen kehittämistä ja myöskin sen jakamista. Strategiataso tarkoittaa tavoitteellista ja suunnitelmallista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Toimintamallia toteutetaan TASOVA – tasa-arvoa aluekehitykseen –kehittämisen-, koulutus- ja tutkimusprojektissa (2016-2019), jossa toimin projektipäällikkönä. Projektissa

- a) tehdään yhteistyötä aluekehitysviranomaisten kanssa;
- b) tehdään yhteistyötä alueellisten toimijoiden kanssa sekä
- c) koulutetaan maakuntiin 22 uutta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiantuntijaa.

Kaikkien ryhmien kanssa toimintaa edistetään toimintamallin kolmella tasolla: tietotaso, taitotaso, strategiataso. Kokemusperäisyyden ja konkreettisuuden lisäksi tavoitteena on löytää/muokata toiminnalle teoreettista ja tutkimuksellista pohjaa.

Raivo ja rakkaus

Tunteiden merkitys aktivismissa ja akateemisessa tutkimuksessa

Luca Tainio, Tampereen yliopisto

Paperini pohjautuu tekeillä olevaan väitöskirjaani transsukupuolisten aktivistien kokemuksista erilaisissa trans-anarkistisissa kollektiiveissa ja projekteissa. Pohdin paperissani tunteiden merkitystä aktivismissa, sen vaikutusta toimintaan ja päämääriin. Siinä

missä esimerkiksi poliittiset päämäärät tai ideologiat ovat avoimesti neuvoteltavissa ja sanallistettavissa, tunteet usein unohdetaan tai niiden merkitystä ei huomioida. Ne ovat kuitenkin nähdäkseni vahvasti läsnä varsinkin aktivismissa, joka nousee halusta purkaa sortavia rakenteita.

Lähden Susan Strykerin transraivon ja bell hooksin rakkauden vallankumouksellisuuden ajatuksista. Tekstissään *My Words to Victor Frankenstein above the Village of Chamounix* Susan Stryker muotoilee osin omien kokemustensa pohjalta transraivon käsitettä reaktionä sortavaa cisnormatiivista yhteiskuntaa vastaan sekä voimaa-antavana tunteena, jonka tulisi antaa ohjata toimintaa. bell hooks sen sijaan peräänkuuluttaa rakkauden vallankumouksellista voimaa painottaen sen olevan ainoa keino välttää osallistumasta huomaamattaan sortavien rakenteiden ylläpitämiseen.

Molemmat yhdistävät voimakkaat tunteet nimenomaan pyrkimykseen muuttaa ympäröivää maailmaa ja yhteiskuntaa oikeudenmukaisemmaksi ja elettävämmäksi. Pohdinkin paperissani miten eri tunteet vaikuttavat käytäntöihin, miten ne mahdollisesti motivoivat ja ohjaavat toimintaa? Näkisin tunteet relevantteina niin aktivismin kuin akateemisen tutkimuksenkin konteksteissa. Varsinkin transtutkimuksella on autobiografiset, myös aktivismiin kytkeytyvät, juurensa. Pyrin reflektamaan tunteiden vaikutusta myös omaan työhöni niin akateemisena tutkijana kuin tutkimieni yhteisöjen jäsenenä. Kuinka tunteet vaikuttavat, tai niiden pitäisi vaikuttaa, järkeä ja objektiivisuutta painottavan akateemisen tutkimuksen sisällä?